

Sygnatura akt I Ns 498/18

POSTANOWIENIE

K., dnia 10 grudnia 2020r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: Asesor sadowy Agata Serafin

Protokolant sekretarz sądowy Bernadeta Trawka

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2020r. w Kaliszu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku T. B.

przy udziale Skarbu Państwa, W. B. (1), M. W., T. P., W. P., W. B. (2), S. B., J. B., R. B., D. B. (1), A. B. (1), J. K., M. C. (1), M. C. (2), B. J. (1), A. T., P. T., M. T., B. B., K. T., Gminy C.

o zasiedzenie

postanawia:

1. stwierdzić, że T. B. nabył przez zasiedzenie z dniem 25.09.2018r.:

a. własność nieruchomości położonej w miejscowości P., gmina C., oznaczonej jako działki nr (...) o łącznej powierzchni 3,6700 ha, stanowiącej część nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Kaliszu Wydział VI Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...),

b. własność nieruchomości położonej w miejscowości P., gmina C., oznaczonej jako działka nr (...) o powierzchni 0,5500 ha nieposiadającej urzędzonej księgi wieczystej,

2. oddalić wniosek W. B. (1) o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie nieruchomości określonych w pkt 1 a-b niniejszego postanowienia,

3. oddalić wniosek J. K. o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie nieruchomości określonych w pkt 1 a-b niniejszego postanowienia przez M. C. (1),

4. stwierdzić, że wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Asesor sądowy A. S.

Sygn. I Ns 498/18

UZASADNIENIE

W dniu 4 maja 2018r. wnioskodawca T. B. wniósł o stwierdzenie, że nabył przez zasiedzenie własność nieruchomości położonej w P. gmina C., dla której Sąd Rejonowy w Kaliszu Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...), oznaczonej jako działki nr (...), o łącznej powierzchni 3,6700 ha, a także nieruchomości oznaczonej w rejestrze gruntów symbolem G35, składającej się z działki nr (...), nieposiadającej urzędzonej księgi wieczystej, o powierzchni 0,5500 ha.

W uzasadnieniu T. B. podał, iż jego rodzice – W. B. (1) oraz S. B. użytkowali nieruchomości położone w P. opisane we wniosku w imieniu S. C., która zmarła w 1984r. Po jej śmierci jej syn H. C. przekazał im nieformalnie wskazane nieruchomości. H. C. zmarł w 1987 roku. Od tej pory rodzice wnioskodawcy byli jedynymi użytkownikami ww. działek, przy czym S. B. zmarł w 1998r. i od tej pory wyłącznym posiadaczem i użytkownikiem była matka wnioskodawcy – W. B. (1). W 2014r. W. B. (1) przekazała wnioskodawcy w posiadanie i użytkowanie wszystkie wymienione działki.

(wniosek k. 3-4)

Uczestniczka J. K. wniosła o stwierdzenie, że uczestniczka M. C. (1) z dniem 1 października 2005r. nabyła przez zasiedzenie własność nieruchomości położonej w P. gmina C., dla której Sąd Rejonowy w Kaliszu Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...), oznaczonej jako działki nr (...), o łącznej powierzchni 3,6700 ha, a także nieruchomości oznaczonej w rejestrze gruntów symbolem G35, składającej się z działki nr (...), nieposiadającej urzędzonej księgi wieczystej, o powierzchni 0,5500 ha.

W uzasadnieniu uczestniczka wskazała, iż od 1966r. posiadaczem samoistnym nieruchomości wskazanych w treści wniosku była S. C.. Po jej śmierci, która nastąpiła w dniu 20 lipca 1984r., posiadaczami samoistnymi nieruchomości stali się jej następcy prawni, tj. jej syn H. C. oraz jego żona M. C. (1). H. C. zmarł w dniu 16 września 1987r., zaś od momentu jego śmierci posiadaczem samoistnym nieruchomości jest M. C. (1). W dniu 25 września 1988r. M. C. (1) oddała W. B. (1) w posiadanie zależne działki nr (...), które były przez nią użytkowane do 1999r. Następnie dopiero w 2015r. wnioskodawca T. B. ponownie zmanifestował ich posiadanie zależne przez zaoranie i zasianie pola. Z kolei działki o nr (...) weszły w posiadanie wnioskodawcy bez podstawy prawnej dopiero w 2017r. Tym samym nieruchomości opisane we wniosku zostały nabyte przez M. C. (1) przez zasiedzenie z dniem 1 października 2005r.

(pismo uczestniczki k. 66-70)

W piśmie z dnia 14 marca 2019r. uczestniczka W. B. (1) wniosła o stwierdzenie, iż z dniem 1 października 2005 r. nabyła przez zasiedzenie własność nieruchomości określonych w treści wniosku, ewentualnie o uwzględnienie wniosku wnioskodawcy T. B..

W uzasadnieniu uczestniczka wskazała, że od śmierci S. C. użytkuje nieruchomości objęte wnioskiem, zaś M. C. (1) nigdy ich nie posiadała.

(pismo k. 120)

Uczestnicy W. B. (1), T. P., J. B., R. B., D. B. (1) i M. W. przyłączyli się do stanowiska wnioskodawcy T. B..

Uczestnicy M. C. (1), M. C. (2) oraz B. J. (1) przyłączyli się do stanowiska uczestniczki J. K..

Uczestnik Skarb Państwa repr. przez Starostę K. początkowo pozostawił rozstrzygnięcie w przedmiocie zasiedzenia do uznania Sądu, jednak w piśmie z dnia 15 kwietnia 2019r. wniósł o oddalenie wniosku o stwierdzenie zasiedzenia działki nr (...), której stan wskazuje na brak użytkowania przez inne osoby od co najmniej 30 lat. Wskazał także, iż w stosunku do działek nr (...) toczy się postępowanie przed Wojewodą (...) w przedmiocie stwierdzenia, że ww. działki z mocy prawa z dniem 1 lipca 2000r. stały się własnością Gminy C..

(pismo k. 154-155)

Pozostali uczestnicy S. B., A. B. (1), P. T., A. T., nie zajęli stanowiska w sprawie.

Postanowieniem z dnia 17 maja 2019r. Sąd Rejonowy w Kaliszu wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestników M. T., B. B. i K. T..

(postanowienie k. 170).

Ww. uczestnicy nie zajęli stanowiska w sprawie.

Postanowieniem z dnia 23 lipca 2019r. Sąd Rejonowy w Kaliszu wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika Gminę C..

(postanowienie k. 203)

W piśmie z dnia 10 października 2019r. Gmina C. wskazała, iż jest obecnie właścicielem działek nr (...) położonych w obrębie P..

(pismo k. 238-239)

Postanowieniem z dnia 28 stycznia 2020r. Sąd Rejonowy w Kaliszu wezwał ewentualnych uczestników do udziału w sprawie poprzez ogłoszenie.

(postanowienie k. 324)

W toku dalszego postępowania wnioskodawca i uczestnicy pozostali przy zajętych stanowiskach.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Nieruchomość położona w P., składająca się z działek nr (...), stanowi część większej nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Kaliszu Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...), w której jako właściciel wpisany jest Skarb Państwa. Łączna powierzchnia wymienionych działek wynosi 3,67 ha

Prawomocną decyzją z dnia 24 czerwca 2019r. Wojewoda (...) stwierdził nabycie przez Gminę C. z mocy prawa z dniem 1 lipca 2000r. prawa własności nieruchomości gruntowej położonej w obrębie P., jednostka ewidencyjna C., oznaczonej jako: działka o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 1,9800 ha, działka o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 0,0700 ha, działka o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 0,300 ha oraz działka o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 0,9300 ha, ark. mapy 1, zapisanej w księdze wieczystej numer (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kaliszu, VI Wydział Ksiąg Wieczystych. W związku z powyższym w dziale III ww. księgi wieczystej widnieje ostrzeżenie o treści „stan prawny nieruchomości jest niezgodny z rzeczywistym stanem prawnym zgodnie z decyzją wojewody (...) z dnia 24 czerwca 2019r., znak: SN-IV.7510.75.2018.7”.

Nieruchomość położona w P. oznaczona jako działka nr (...) o pow. 0,55 ha nie ma urządzonej księgi wieczystej.

(dowód: odpis księgi wieczystej (...) k.8; wypis z rejestru gruntów k.9-10; decyzja k. 201-201v)

Przedmiotowe nieruchomości od 1966r. pozostawały we władaniu S. C.. W latach 80-tych S. C., z uwagi na stan zdrowia, nie była zdolna do samodzielnego prowadzenia prac rolnych na posiadanych gruntach. Ziemi tej nie użytkował również jej syn – H. C., który zamieszkiwał w L., dlatego S. C. zezwoliła rodzicom wnioskodawcy: W. B. (1) i jej mężowi S. B. na uprawę działek objętych wnioskiem.

S. C. zmarła w 1984r. Wkrótce po śmierci matki H. C. oświadczył rodzicom wnioskodawcy, iż nie jest zainteresowany uprawą ziemi w P. i że mogą „wziąć sobie” nieruchomości objęte wnioskiem. W konsekwencji od tej pory S. i W. samodzielnie i na własny rachunek prowadzili prace o charakterze rolniczym na nieruchomościach objętych wnioskiem.

H. C. zmarł w 1987r. Po jego śmierci wdowa po nim – M. C. (1) i W. B. (1) prowadziły rozmowy mające na celu sformalizowanie faktu przekazania rodzinie B. działek, których użytkownikiem była wcześniej S. C. i zawarcia w związku z tym stosownej umowy.

(dowód: zaświadczenie k. 74; zeznania wnioskodawcy T. B., 00:09:34-00:19:53, k. 83 w zw. z 00:43: (...):21:35, k. 294; zeznania uczestniczki W. B. (1), 00:19:53-00:42:48, k. 83 w zw. z 01:21:35-01:38:11, k. 294; częściowo zeznania

uczestniczki M. C. (1), 00:42:48-00:57:31, k.83 w zw. z 01:46:48-01:53:19, k. 294; zeznania uczestniczki T. P., 00:05:01-00:18:41, k.111 w zw. z 01:38:11-01:46,48 k. 294; zeznania informacyjne uczestnika J. B. 00:18:41-00:22:42, k. 111; zeznania informacyjne uczestnika R. B., 00:22:42-00:28:41, k. 111; zeznania informacyjne uczestniczki M. W., 00:34:50-00:37:10, k.111)

W dniu 25 września 1988r. W. B. (1) oraz M. C. (1) zawarły umowę zatytułowaną „umowa dzierżawna”. Zgodnie z jej treścią M. C. (1) użytkowniczka ziemi znajdującej się we wsi P. o powierzchni 2,26 ha „wypuszcza w wieczną dzierżawę” W. B. (1) (ziemię), „którą użytkuje od 1984 roku”. Następnie sygnatariuszki kontraktu podpisały się pod wskazaną umową, podpisy nanieśli także S. K. (1) jako sołtys w S. P. oraz jeden świadek.

(dowód: umowa k. 71)

W chwili zawierania wyżej opisanej umowy jej sygnatariuszki nie posiadały wiedzy co do dokładnej powierzchni nieruchomości, której posiadaczką była wcześniej S. C., niemniej zarówno W. B. (1) jak i M. C. (1) pozostawały w przekonaniu, że kontrakt obejmuje wszystkie grunty w P. posiadane wcześniej przez S. C..

W. B. (1) była przekonana, iż zawierana przez nią z M. C. (1) umowa oznacza, że definitywnie nabyła od niej nieruchomości objęte wnioskiem. Z kolei M. C. (1) uważała, że skoro w umowie zawarto zapis „wypuszcza w wieczną dzierżawę” to oznacza to, że została ona zawarta „na zawsze”. Płatność z tytułu wskazanego kontraktu wynosiła 80.000 zł i została uiszczona przez W. B. (1) w dwóch ratach. W ocenie stron umowy, kwota ta wyczerpywała roszczenia finansowe M. C. (1) wobec W. i S. B. z tytułu zawartego kontraktu.

(dowód: zeznania wnioskodawcy T. B., 00:09:34-00:19:53, k. 83 w zw. z 00:43: (...):21:35, k. 294; zeznania uczestniczki W. B. (1), 00:19:53-00:42:48, k. 83 w zw. z 01:21:35-01:38:11, k. 294; częściowo zeznania uczestniczki M. C. (1), 00:42:48-00:57:31, k.83 w zw. z 01:46:48-01:53:19, k. 294; zeznania uczestniczki T. P., 00:05:01-00:18:41, k.111 w zw. z 01:38:11-01:46,48 k. 294; zeznania informacyjne uczestnika J. B. 00:18:41-00:22:42, k. 111; zeznania informacyjne uczestnika R. B., 00:22:42-00:28:41, k. 111; zeznania informacyjne uczestniczki M. W., 00:34:50-00:37:10, k.111)

Po zawarciu ww. umowy W. B. (1) wraz z mężem i przy pomocy dzieci w dalszym ciągu użytkowali całość nieruchomości pozostawionej przez S. C. w P., tj. działki (...), uiszczając również należne z tego tytułu podatki. Z decyzji o wymiarze podatku, rodzice wnioskodawcy dowiedzieli się o faktycznym areale posiadanej ziemi, który wynosił 4,2200 ha.

W przekonaniu lokalnej społeczności właścicielami gruntów opisanych wyżej, położonych w P. byli państwo B., którzy otrzymali tę ziemię od S. C.. (...) objęte wnioskiem były w pełni i w sposób ciągły użytkowane przez rodziców wnioskodawcy do śmierci S. B., która nastąpiła w 1998r.

(dowód: zeznania świadka S. K. (2), 00:38:40-00:50:51, k. 111; zeznania świadka S. K. (1), 01:06:41-01:19:29, k.111; zeznania świadka D. S., 00:50:51-01:01:36, k.111; zeznania świadka R. A., 01:01:36, k.111; częściowo zeznania świadka M. M., 00:04:12-00:20:14, k.212; zeznania świadka P. K., 00:04:27-00:41:53, k.294; zeznania wnioskodawcy T. B., 00:09:34-00:19:53, k. 83 w zw. z 00:43: (...):21:35, k. 294; zeznania uczestniczki W. B. (1), 00:19:53-00:42:48, k. 83 w zw. z 01:21:35-01:38:11, k. 294; zeznania uczestniczki T. P., 00:05:01-00:18:41, k.111 w zw. z 01:38:11-01:46,48 k. 294; zeznania informacyjne uczestnika J. B. 00:18:41-00:22:42, k. 111; zeznania informacyjne uczestnika R. B., 00:22:42-00:28:41, k. 111; zeznania informacyjne uczestniczki M. W., 00:34:50-00:37:10, k.111)

Ojciec wnioskodawcy - S. B. zmarł w dniu 23 marca 1998r. Spadek po nim nabyli żona W. B. (1) w 10/40 części oraz dzieci W. P., T. P., M. W., W. B. (2), J. B., D. B. (2), T. B., R. B., A. B. (2) i S. B. po 3/40 części. W części części obejmującej udział w gospodarstwie rolnym spadek po S. B. nabyła żona W. B. (1) oraz dzieci W. P. i A. B. (2) po 1/3 części.

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 06.05.1998r. w sprawie Ns 513/98, k.28 akt Ns 513/98)

Po śmierci S. B. w dalszym ciągu wyłącznym posiadaczem gruntów położonych w P. była W. B. (1). Żadne z jej dzieci nie kwestionowało jej władztwa czy też prawa do decydowania o tych nieruchomościach, nie rościło sobie pretensji do ich posiadania.

(dowód: zeznania wnioskodawcy T. B., 00:09:34-00:19:53, k. 83 w zw. z 00:43: (...):21:35, k. 294; zeznania uczestniczki W. B. (1), 00:19:53-00:42:48, k. 83 w zw. z 01:21:35-01:38:11, k. 294; zeznania uczestniczki T. P., 00:05:01-00:18:41, k.111 w zw. z 01:38:11-01:46,48 k. 294; zeznania informacyjne uczestnika J. B. 00:18:41-00:22:42, k. 111; zeznania informacyjne uczestnika R. B., 00:22:42-00:28:41, k. 111; zeznania informacyjne uczestniczki M. W., 00:34:50-00:37:10, k.111)

Po roku 1998r. W. B. (1) w dalszym ciągu użytkowała nieruchomości objęte wnioskiem, jednakowoż prace nie były wykonywane rokrocznie z uwagi na pogarszający się stan jej zdrowia. Matka wnioskodawcy sprzątała gałęzie z lasu położonego na nieruchomości 137/1 oraz łąki położonej na działce (...), które wykorzystywała na opał. Na działce nr (...) była łąka, wykonywane były sianokosy. Na pozostałych nieruchomościach okresowo dokonywano upraw.

(dowód: zeznania świadka P. K., 00:04:2700:41:53, k.294; zeznania wnioskodawcy T. B., 00:09:34-00:19:53, k. 83 w zw. z 00:43: (...):21:35, k. 294; zeznania uczestniczki W. B. (1), 00:19:53-00:42:48, k. 83 w zw. z 01:21:35-01:38:11, k. 294)

W dniu 1 lipca 2014r. W. B. (1) sporządziła dokument, w którego treści złożyła oświadczenie, zgodnie z którym przekazała nieruchomości objęte wnioskiem o powierzchni 4,22 ha „na własność” synowi, a uczestnikowi postępowania T. B.. W tym też dniu nastąpiło wydanie przedmiotowej nieruchomości na rzecz T. B.. Od tego czasu nieruchomości objęte wnioskiem są w całości użytkowane przez T. B., który na części z nich zasiał uprawy. Wnioskodawca wstrzymuje się z przecinką drzew na działce (...) z uwagi na brak uregulowania stanu prawnego nieruchomości.

(dowód: oświadczenie k. 12; zeznania wnioskodawcy T. B., 00:09:34-00:19:53, k. 83 w zw. z 00:43: (...):21:35, k. 294)

W okresie od podpisania umowy w dniu 25 września 1988r. do 2018r. ani M. C. (1), ani jej zstępni nie wykazywali żadnego zainteresowania nieruchomościami położonymi w P., nie rościli sobie do nich żadnych pretensji, nie wykorzystywali tych gruntów w żaden sposób.

(okoliczności niesporne)

W ostatnich latach M. C. (1) otrzymała ofertę kupna działek objętych wnioskiem złożoną przez M. M., którego jednak poinformowała, że nie może ich sprzedać, ponieważ „B. mi zapłacił i już nie mogę sprzedać”.

(dowód: zeznania uczestniczki M. C. (1), 00:42:48-00:57:31, k.83 w zw. z 01:46:48-01:53:19, k. 294)

W dniu 14 sierpnia 2015r. uczestniczka W. B. (1) (matka wnioskodawcy) wniosła o stwierdzenie, że nabyła w 2014r. przez zasiedzenie własność nieruchomości położonej w P. gmina C., dla której Sąd Rejonowy w Kaliszu Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...), oznaczonej jako działki nr (...), o łącznej powierzchni 3,6700 ha. a także nieruchomości oznaczonej w rejestrze gruntów symbolem G35, składającej się z działki nr (...), nieposiadającej urzędzonej księgi wieczystej, o powierzchni 0,5500 ha. We wskazanym postępowaniu Sąd Rejonowy w Kaliszu wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestników M. C. (1), M. C. (2), B. J. (2), J. K., A. T. oraz P. T.. Wskazane osoby nie zajęły w przedmiotowej sprawie stanowiska. Postanowieniem z dnia 30 października 2017r. Sad Rejonowy w Kaliszu oddalił wniosek W. B. (1), wskazując w uzasadnieniu orzeczenia, iż przed upływem okresu 30 lat posiadania samoistnego nieruchomości objętych wnioskiem, przeniosła ich posiadanie na syna T. B..

(dowód: wniosek k.2-4; pismo k. 40; postanowienia k. 15v, 76, 113; postanowienie k. 142 akt I Ns 1877/15 SR w Kaliszu)

Po przejęciu posiadania nieruchomości objętych wnioskiem przez T. B., podjął on działania mające na celu uregulowanie ich stanu prawnego. W związku z powyższym wnioskodawca wraz z matką W. B. (1) spotkali się z M. C. (1), która ich poinformowała, że nie rości sobie pretensji do działek położonych w P..

W późniejszym okresie postawa uczestniczki uległa zmianie z uwagi na fakt, iż jej zstępni zaczęli wysuwać roszczenia związane z zasiedzeniem nieruchomości objętych wnioskiem.

(dowód: zeznania wnioskodawcy T. B., 00:09:34-00:19:53, k. 83 w zw. z 00:43: (...):21:35, k. 294; zeznania uczestniczki M. C. (1), 00:42:48-00:57:31, k.83 w zw. z 01:46:48-01:53:19, k. 224)

Aktualnie działki objęte wnioskiem są uprawiane wyłącznie przez wnioskodawcę T. B., który uiszcza od nich podatek rolny i leśny.

(dowód: zeznania świadka S. K. (2), 00:38:40-00:50:51, k. 111; zeznania świadka D. S., 00:50:51-01:01:36, k.111; zeznania świadka R. A., 01:01:36, k.111; zeznania świadka P. K., 00:04:2700:41:53, k.294; zeznania wnioskodawcy T. B., 00:09:34-00:19:53, k. 83 w zw. z 00:43: (...):21:35, k. 294; zeznania uczestniczki W. B. (1), 00:19:53-00:42:48, k. 83 w zw. z 01:21:35-01:38:11, k. 294; zeznania uczestniczki T. P., 00:05:01-00:18:41, k.111 w zw. z 01:38:11-01:46,48 k. 294; zeznania informacyjne uczestnika J. B. 00:18:41-00:22:42, k. 111; zeznania informacyjne uczestnika R. B., 00:22:42-00:28:41, k. 111; zeznania informacyjne uczestniczki M. W., 00:34:50-00:37:10, k.111; decyzje k. 10,13)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o złożone do akt sprawy dokumenty, w tym dokumenty znajdujące się w aktach spraw Ns 513/98 oraz I Ns 1877/15 Sądu Rejonowego w Kaliszu, a także w oparciu o spójne i wzajemnie uzupełniające się zeznania świadków S. K. (2), D. S., R. A. oraz P. K. oraz zeznania wnioskodawcy T. B., uczestników W. B. (1), D. B. (1), R. B., J. B., T. P., M. W.. Podkreślenia wymaga, że nie każda z przesłuchanych osób posiadała wiedzę na temat wszystkich okoliczności sprawy, jednakowoż z ich przekonujących depozycji możliwe było dokonanie miarodajnych ustaleń faktycznych dotyczących losów gruntów objętych wnioskiem na przestrzeni lat.

Sąd częściowo dał wiarę świadkowi M. M., albowiem świadek ten zeznawał, iż nieruchomości objęte wnioskiem nie były uprawiane przez wnioskodawcę i jego rodzinę, co stoi w sprzeczności z pozostałym zgromadzonym materiałem dowodowym. Ponadto świadek z bliżej nieokreślonych przyczyn zataił fakt podejmowanych przez siebie działań mających na celu nabycie działek stanowiących przedmiot postępowania od M. C. (1), co wszak potwierdziła sama wymieniona uczestniczka.

Zeznania M. C. (1) zasługiwały na wiarę w części, w której uczestniczka odpowiadała spontanicznie, mówiąc o swoim rozumieniu umowy zawartej z W. B. (1) oraz późniejszej postawie wobec nieruchomości objętych wnioskiem, albowiem odpowiada to zasadom logiki i doświadczenia życiowego oraz koresponduje z pozostałym materiałem dowodowym. W późniejszej części swoich zeznań uczestniczka starała się jednak odpowiadać, używając wyuczonych formułek, przy czym szczerze przyznała, że zmiana jej postawy w związku z nieruchomościami przekazanymi rodzinie wnioskodawcy wynika z namów jej zstępnych, dążących do uzyskania własności tych nieruchomości w drodze zasiedzenia. W konsekwencji tym zeznaniom uczestniczki, w których mówiła, że uważała, że kontrakt z 1988r. jest umową dzierżawy i że pozostawała w przekonaniu, że nieruchomości w dalszym ciągu znajdują się w jej posiadaniu, nie można było dać wiary jako zupełnie nie przystającym do pozostałych dowodów. Uczestniczka na przestrzeni 30 lat nie wykazywała jakiegokolwiek zainteresowania przedmiotowymi działkami, w tym w toku poprzedniego postępowania o stwierdzenie ich zasiedzenia na rzecz matki wnioskodawcy W. B. (1). Z tego względu w tej części należało wskazane depozycje uznać za nastawione wyłącznie na taką interpretację zachowań uczestników, która prowadziłaby do korzystnego dla uczestniczki M. C. (1) rozstrzygnięcia. Konstatacja ta jest tym bardziej uzasadniona, zważając na fakt, że uczestniczka w zasadzie wprost przyznała, że umowa miała być zawarta „na zawsze” i że nie wie w zasadzie, czym różni się umowa sprzedaży od umowy dzierżawy.

Sąd nie dał wiary zeznaniom M. C. (2), albowiem składane przez niego depozycje z uwagi na ich treść traktować należało jako wersję wydarzeń przygotowaną do zaprezentowania w toku postępowania w przedmiocie zasiedzenia i

mającą na celu uzyskanie rozstrzygnięcia korzystnego dla uczestniczki M. C. (1) – jego matki. Wskazana uczestniczka sama zresztą przyznała, że zdecydowała się wysunąć roszczenia wobec nieruchomości objętych wnioskiem na skutek namów swoich dzieci. Uczestnik M. C. (2) podawał informacje stojące w sprzeczności z zeznaniami wszystkich przesłuchanych w sprawie uczestników i świadków, mówiąc między innymi o tym, że jego ojciec H. C. jeszcze w latach 80tych uprawiał grunty objęte wnioskiem (czego nie potwierdziła ani M. C. (1), ani żadna inna osoba), że on i jego rodzina interesowali się gruntami położonymi w P. na przestrzeni 30 lat aż do okresu poprzedzającego wszczęcie niniejszego postępowania (również przeczą temu zeznania wszystkich uczestników i świadków) bądź podając szczegóły dotyczące procesu kontraktowania i interpretacji umowy z 1988r., których nie znały i nie pamiętały same jego strony. Dość wskazać, że uczestnik opowiadał o okolicznościach towarzyszących rozmowom, ustaleniach dokonywanych w trakcie spotkań, a nawet konkretnych dniach tygodnia, gdy do nich dochodziło. Mając jednak na uwadze zasady doświadczenia życiowego, trudno uwierzyć, by uczestnik, opierając się wyłącznie na własnej pamięci, potrafił podać te wszystkie fakty i to w takich szczegółach, podczas gdy dotyczyły one zdarzeń sprzed 30 lat, gdy był nastoletnim chłopcem. Z tego też względu trudno dać wiarę, by z uwagi na młody wiek w ogóle uczestniczył w jakichkolwiek rozmowach związanych z nieruchomościami położonymi w P., podczas gdy jego wypowiedzi wskazywały na to, że w rzeczonym okresie miał posiadać wiedzę o rodzajach umów cywilnoprawnych, różnicach pomiędzy umową dzierżawy i sprzedaży, a jego rodzina umiała zakwalifikować kontrakt zawarty przez M. C. (1) i W. B. (1) i dokonać świadomego wyboru umowy dzierżawy. Mimo świadomości o postępowaniu toczącym się w 2015r. z wniosku W. B. (1), a dotyczącym zasiedzenia nieruchomości objętych niniejszym wnioskiem, uczestnik M. C. (2) nie zgłosił wtedy wskazanych twierdzeń, co także podaje w wątpliwość opisywane przez niego wydarzenia oraz ich interpretację. Skoro bowiem uczestnik i pozostali członkowie jego rodziny byli przekonani w tak daleko idącym stopniu, iż nigdy nie doszło do wyzbycia się przez nich posiadania gruntów w P. i powinny one należeć do M. C. (1), to budzi zdziwienie przemilczenie przez niego tych faktów w toku sprawy I Ns 1877/15. W konsekwencji, Sąd nie dał wiary wskazanemu uczestnikowi w całości.

Sąd nie dokonywał ustaleń faktycznych w oparciu o zeznania uczestniczki B. J. (1), albowiem wprost przyznała ona, iż nie posiada wiedzy na temat okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, zaś podawane przez nią treści odpowiadały w zasadzie uzgodnionej wraz z innymi członkami rodziny wersji, mającej na celu uzyskanie rozstrzygnięcia pozytywnego dla matki uczestniczki – M. C. (1).

Sąd zważył co następuje:

Wniosek wnioskodawcy T. B., jako zasadny, zasługiwał na uwzględnienie, natomiast wnioski J. K. i W. B. (1) podlegały oddaleniu.

Zgodnie z dyspozycją art.172 k.c. instytucja zasiedzenia polega na tym, iż posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat 20 jako posiadacz samoistny, chyba, że uzyskał posiadanie w złej wierze, bowiem wówczas nabywa własność po upływie lat 30. Do nabycia własności nieruchomości w drodze zasiedzenia konieczne jest zatem łączne spełnienie następujących przesłanek: samoistnego posiadania oraz odpowiedniego upływu czasu.

Posiadaczem samoistnym nieruchomości jest ten, kto włada nią jak właściciel (art. 336 k.c.). Posiadanie samoistne, zwane także właścicielskim, charakteryzuje się tym, że posiadacz włada rzeczą w takim zakresie, jak to czyni właściciel, wykorzystując taką faktyczną możliwość władania rzeczą, do jakiej właściciel jest uprawniony (postanowienie SN z dnia 7 maja 1986 r., III CRN 60/86, OSNCP 1987, nr 9, poz. 138). Tylko ten, kto rzeczą faktycznie włada z zamiarem władania dla siebie (cum animo rem sibi habendi), jest jej posiadaczem samoistnym. Wola posiadania nie może być ukryta - chodzi tu o jawny dla otoczenia, niedwuznaczny zamiar. Osoba, która w wyniku wykonania umowy przeniesienia własności zawartej bez zachowania formy aktu notarialnego nabyła władanie nad nieruchomością, jest jej posiadaczem samoistnym (wyrok SN z dnia 4 października 1979 r., III CRN 163/79, OSNCP 1980, nr 5, poz. 95, z glosą Z. C. (...), Palestra 1981, nr 7-9, s. 109). Posiadanie nie traci cechy samoistności z tego powodu, że posiadacz wie, że nie jest właścicielem, jeżeli tylko posiada tak, jakby był właścicielem. Jest tak, dlatego że świadomość posiadacza co do przysługującego mu prawa do posiadania nie decyduje o tym, czy posiadanie ma charakter posiadania

samoistnego, czy zależnego, natomiast ma istotne znaczenie przy ocenie dobrej lub złej wiary. Obok woli posiadania "jak właściciel" konieczne jest także faktyczne władanie rzeczą. Dlatego też dla uznania posiadania za samoistne nie jest konieczne przekonanie posiadacza, że przysługuje mu prawo własności; wystarczające jest, że posiadacz wie, że nie jest właścicielem, ale rzecz posiada jak właściciel i włada nią jak właściciel (tak też SN w postanowieniu z dnia 30 stycznia 2014 r., III CSK 133/13, L. (...) nr (...); podobnie w postanowieniu z dnia 9 grudnia 2014 r., III CSK 336/13, L. (...) nr(...)).

Podkreślenia przy tym wymaga, iż stan faktyczny, o którym mowa, polega na faktycznym władztwie, przez które rozumie się samą możliwość władania rzeczą; efektywne w sensie gospodarczym korzystanie z rzeczy (nieruchomości) nie jest konieczną przesłanką posiadania; dla istnienia posiadania bowiem nie jest konieczne rzeczywiste korzystanie z rzeczy, lecz sama możliwość takiego korzystania (wyrok SN z dnia 3 czerwca 1966 r., III CR 108/66, OSPiKA 1967, z. 10, poz. 234, z glosą A. K. (...)).

W niniejszej sprawie niesporne co do zasady było to, że rodzice wnioskodawcy, a potem wnioskodawca posiadali nieruchomości objęte wnioskiem, przy czym sporny był zakres i charakter tego posiadania.

Z przeprowadzonego w toku niniejszej sprawy postępowania dowodowego wynika, że W. i S. B. wykonywali prace rolnicze na nieruchomościach objętych wnioskiem jeszcze za życia ich poprzedniej posiadaczki samoistnej - S. C., tj. przed rokiem 1984r. Dopiero po tej dacie objęli je w samodzielne posiadanie, otrzymując dodatkowo informację od następcy prawnego S. H. C., że mogą te grunty sobie „wziąć”, przy czym ani ze złożonych do akt sprawy dokumentów, ani z depozycji przesłuchanych osób nie sposób ustalić dokładnej daty, w jakiej to nastąpiło. Po śmierci H. C., która nastąpiła w 1987r. S. B. i W. B. (1) w dalszym ciągu posiadali nieruchomości w P., podjęli także starania mające na celu sformalizowanie istniejącego stanu rzeczy. Ich konsekwencją było zawarcie przez W. B. (1) oraz M. C. (1) w dniu 25 września 1988r. umowy zatytułowanej „umowa dzierżawna”. W ocenie wnioskodawcy była to w rzeczywistości umowa sprzedaży nieruchomości, natomiast w ocenie uczestniczki J. K. wskazany kontrakt należało zakwalifikować jako umowę dzierżawy.

Stosownie do treści art. 65 k.c. oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje (§ 1), zaś w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu (§2).

W ocenie Sądu, mając na uwadze okoliczności zawarcia kontraktu z dnia 25 września 1988r., użyte w nim sformułowania i sposób ich interpretacji przez strony umowy, ustalenia ustne oraz postawę stron po jego zawarciu, nie może budzić wątpliwości, iż zamiarem W. B. (1) i M. C. (1) było zawarcie umowy sprzedaży nieruchomości położonych w P..

Wychodząc od samej treści kontraktu z dnia 25 września 1988r. poczynić należy konstatację, iż w jego treści użyto sformułowania „wypuszczam w wieczną dzierżawę”. W kodeksie cywilnym nie uregulowano rodzaju umowy nazwanej, stanowiącej umowę wiecznej dzierżawy. Słowo wieczny zgodnie ze słownikiem języka polskiego oznacza „trwający na zawsze”, „nieograniczony w czasie”. Literalna wykładnia pojęć użytych przez strony kontraktu wskazuje zatem, iż ich intencją było zawarcie umowy o definitywnym skutku przeniesienia władztwa nad nieruchomościami położonymi w P.. Okoliczność tę potwierdzają także zeznania sygnatariuszy umowy: W. B. (1), która uważała, że „nabyła” przedmiotowe grunty oraz M. C. (1), która podała, że określenie „wieczna dzierżawa” rozumiała w ten sposób, że jest to kontrakt zawarty na zawsze.

Co więcej, płatność z tytułu umowy z dnia 25 września 1988r. była jednorazowa, w dwóch ratach, co nadaje jej cechy bliższe cenie sprzedaży, a nie czynszu dzierżawnego. Ponadto po roku 1988r. aż do 2018r. ani uczestniczka M. C. (1), ani jej zstępni nie okazywali żadnego zainteresowania nieruchomościami w P. w zakresie obejmującym zarówno wykonywanie faktycznego władztwa jak i uregulowanie jej stanu prawnego. Przeciwnie, nawet gdy W. B. (1) – matka wnioskodawcy, w 2015r. zainicjowała postępowanie w przedmiocie stwierdzenia nabycia nieruchomości objętych

wnioskiem przez zasiedzenie, to M. C. (1) i pozostali uczestnicy będący jej zstępniymi, nie zajęli stanowiska w sprawie i nie podjęli żadnych działań wskazujących na wolę posiadania tychże nieruchomości.

Z kolei W. B. (1) wraz z mężem S. B., a później jej syn T. B. nieprzerwanie od co najmniej 25 września 1988r. wykonywali wyłączne władztwo nad nieruchomościami objętymi wnioskiem, prowadzili na nich uprawy, ponosili z tego tytułu stosowne daniny publicznoprawne oraz w powszechnym przekonaniu lokalnej społeczności uchodzili za właścicieli tych gruntów. Oceny tej nie zmienia okoliczność przejściowego braku gospodarczego wykorzystywania wskazanych nieruchomości, albowiem nie zmieniło to charakteru ich posiadania, nie doszło do jego przekazania na rzecz innych podmiotów, nikt tego posiadania nie kwestionował, nie zmieniła się wola osób sprawujących nad gruntami faktyczne władztwo i nie doszło do jego porzucenia.

Powyższe okoliczności prowadzą do uznania W. B. (1) i S. B., a następnie wnioskodawcy T. B. za samoistnych posiadaczy działek (...) położonych w P..

Na uwagę zasługuje oczywiście fakt, że w samej umowie z 25 września 1988r. wpisano jedynie areal części tych gruntów, niemniej ponownie wskazać należy, iż zarówno W. B. (1), jak i M. C. (1) podały, iż pozostawały w przekonaniu, że kontrakt ten obejmuje wszystkie nieruchomości znajdujące się wcześniej we władztwie S. C.. Okoliczność sprawowania nad nimi wyłącznego władztwa i uprawiania ich ujawniły też zeznania przesłuchanych w toku postępowania świadków.

Nie można podzielić także argumentacji Skarbu Państwa związanej ze stanem nieruchomości 137/1, na której znajduje się las, a dotyczącej braku pielęgnacji czy też przecinki przez dłuższy okres czasu. Po pierwsze, jak wskazał chociażby świadek P. K., faktem jest, że nie dokonywano na tych działce większych prac, ale W. B. (1) na przestrzeni lat była wielokrotnie widywana jako osoba usuwająca luźne gałęzie ze wskazanego gruntu i przewożąca je do swojego domu w celach opałowych. Po drugie również w chwili obecnej wnioskodawca nosi się z zamiarem wykonania wycinki drzew, oczekuje jednak na ostateczne uregulowaniu stanu prawnego wskazanej nieruchomości. Co jednak najistotniejsze, jak wskazano już w toku wcześniejszego wyводу, błędny jest pogląd prawny utożsamiający samoistne posiadanie nieruchomości z pobytem na działce lub jej gospodarczym wykorzystywaniem. Nie budzi natomiast wątpliwości fakt, iż to rodzina wnioskodawcy korzystała z przedmiotowej nieruchomości w sposób samodzielny i niezależny od woli innych osób, zmanifestowany w sposób dostateczny dla braku naruszenia tegoż posiadania przez inne podmioty.

Podsumowując przedstawione rozważania, Sąd doszedł do wniosku, iż W. B. (1) i S. B. – rodzice wnioskodawcy, byli samoistnymi posiadaczami w złej wierze nieruchomości objętych wnioskiem. W okolicznościach niniejszej sprawy nie mogli oni bowiem żywić obiektywnie uzasadnionego przekonania, że przysługuje im właścicielskie prawo do władania przedmiotową nieruchomością. Termin samoistnego posiadania prowadzącego do zasiedzenia wynosił zatem trzydzieści lat. Jako datę początkową biegu okresu zasiedzenia należało przyjąć datę najlepiej udokumentowaną i precyzyjną, taką w której zstępni S. C. ostatecznie wyzbyli się woli posiadania wskazanych nieruchomości, tj. 25 września 1988r.

Wprawdzie nieruchomości objęte wnioskiem (za wyjątkiem działki nr (...)) stanowiły własność S. Państwa do 2000r. (działka (...) dalej stanowi własność Skarbu Państwa) to jednak w przedmiotowej sprawie nie ma to wpływu na okres samoistnego posiadania koniecznego do jej nabycia w drodze zasiedzenia. Przed dniem 1.10.1990r. nie było wprawdzie możliwe nabycie w drodze zasiedzenia nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, niemniej jednak po tej dacie stało się to możliwe. Ustawa z 28.07.1990r. o zmianie ustawy- Kodeks cywilny (DZ.U. nr 55, poz. 321 ze zm.) regulowała przy tym w art. 10 kwestię biegu terminu zasiedzenia w sytuacji, gdy przed jej wejściem w życie istniał stan prowadzący obecnie do zasiedzenia, który jednak przed dniem wejścia ustawy w życie według przepisów dotychczasowych nie dawał podstaw do nabycia własności przez zasiedzenie. W takiej sytuacji termin zasiedzenia należy liczyć od dnia wejścia w życie ustawy. Ulega on jednak skróceniu o czas, w którym stan prowadzący do zasiedzenia istniał przed wejściem w życie ustawy, lecz nie więcej niż o połowę. W przedmiotowej sprawie stan prowadzący do zasiedzenia na podstawie obecnie obowiązujących przepisów istniał przed wejściem w życie ustawy od 25 września 1988r., a więc przez okres ponad roku. Nie przekracza on zatem połowy okresu samoistnego posiadania

w złej wierze przewidzianego art. 172 k.c. Może więc być doliczony do okresu prowadzącego do zasiedzenia w całości. W takiej sytuacji bieg okresu zasiedzenia zakończyłby się w dniu 25 września 2018r.

W toku okresu prowadzącego do zasiedzenia nieruchomości w 1998r. zmarł jeden z jej samoistnych posiadaczy – S. B., a po jego śmierci wyłącznym posiadaczem samoistnym gruntów za wiedzą i zgodą pozostałych spadkobierców pozostawała W. B. (1). Następnie uczestniczka ta wyzbyła się jednak samoistnego posiadania nieruchomości w dniu 1 lipca 2014r. Zatem w momencie, w którym nabycie własności nieruchomości stałoby się możliwe, nieruchomością władał już jako posiadacz samoistny wnioskodawca T. B..

Należy jednakowoż pamiętać, że wprowadzie kolejny posiadacz samoistny może doliczyć do biegu termin zasiedzenia okres posiadania swojego poprzednika i ma to zastosowanie również do spadkobierców zmarłego samoistnego posiadacza nieruchomości (art. 176 § 2 k.c.), to jednak spadkobiercy ci mogą co do zasady do swojego okresu posiadania doliczyć okres posiadania spadkodawcy tylko w takiej części, w jakiej po nim dziedziczą.

Powyższe oznacza, iż w odniesieniu do spadkobiercy, który przed otwarciem spadku nie był posiadaczem rzeczy, będącej w posiadaniu jego spadkodawcy, rozszerzono zakres zastosowania reguły wyrażonej w art. 176 § 1 k.c. Wykładnia art. 176 § 2 k.c. musi uwzględniać zasady dotyczące dziedziczenia, według których spadkobiercy wchodzi we wszystkie prawa i obowiązki zmarłego (art. 922 k.c.). Do spadku wchodzi - jako swoisty aktyw majątkowy - także posiadanie samoistne, które jest stanem faktycznym. To skutkuje - co do zasady - wejściem przez spadkobierców na skutek dziedziczenia w sytuację prawną spadkodawcy związaną z posiadaniem rzeczy, zaś zaliczenie posiadania rzeczy przez poprzednika prawnego w oparciu o powołane wyżej przepisy, powinno nastąpić na rzecz każdego ze spadkobierców w granicach nabytego udziału (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 1998 r., II CRN 90/93, nie publ.).

Spadkobiercy osoby, która posiadała samoistnie nieruchomość, lecz do chwili śmierci nie nabyła jej własności mogą jednak w drodze umownego działu spadku (art. 1037 § 1 k.c. w zw. z art. 1038 § 2 k.c.) przenieść nabyte w wyniku dziedziczenia udziały w samoistnym posiadaniu nieruchomości na rzecz jednego ze współspadkobierców, który po otwarciu spadku objął w faktyczne posiadanie całą nieruchomość. Do przeniesienia posiadania nie jest konieczne zachowanie szczególnej formy (art. 1037 § 2 k.c.), może więc dojść do tego w drodze czynności konkludentnych (art. 60 k.c.). Samoistne posiadanie może być przedmiotem sądowego działu spadku (art. 1037 § 1 k.c. w zw. z art. 1038 § 1 k.c.).

Wówczas, o ile zostały spełnione przesłanki z art. 176 § 1 zd. 2 oraz § 2 k.c., spadkodawca, który nabył udziały w samoistnym posiadaniu nieruchomości od pozostałych spadkobierców, może doliczyć w całości do okresu własnego posiadania, okres posiadania spadkodawcy.

Według poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych po śmierci S. B. W. B. (1) objęła w samoistne posiadanie całą nieruchomość, nie doszło zaś do przekazania posiadania na rzecz innych spadkobierców. Wnioskodawca i jego rodzeństwo w pełni respektowali ten stan rzeczy i nie rościli sobie żadnych pretensji do gruntów położonych w P., uważając W. B. (1) za właścicielkę całej nieruchomości. Prowadzi to do wniosku, iż samoistnym posiadaczem całej nieruchomości była matka wnioskodawcy, bowiem pozostali spadkobiercy S. B. w drodze czynności konkludentnych przenieśli na wnioskodawczynię nabyte w wyniku spadkobrania po S. B. udziały w samoistnym posiadaniu przedmiotowej nieruchomości. Wobec tego zaistniały podstawy do przyjęcia, iż matka wnioskodawcy oraz jej dzieci w drodze czynności faktycznych dokonali umownego działu spadku po S. B. w części dotyczącej samoistnego posiadania tej nieruchomości, w ten sposób, że posiadanie to w całości przypadło W. B. (1). Potwierdzeniem dokonania podziałów spadkowych były też stanowiska procesowe wyrażone w tej sprawie przez następców prawnych zmarłego S. B. którzy podkreślali, że po jego śmierci to W. B. (1) objęła w posiadanie określone w treści wniosku nieruchomości. Dlatego W. B. (1) była uprawniona w świetle art. 176 § 1 w zw. 2 k.c. do doliczenia do czasu swego posiadania, czas posiadania poprzednika od dnia 25 września 1988r. w odniesieniu do całej nieruchomości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 września 2016 r., sygn. akt IV CSK 691/15).

Powyższe uwagi prowadzą natomiast do wniosku, iż w chwili przekazania posiadania wnioskodawcy, co nastąpiło w dniu 1 lipca 2014r., W. B. (1) dysponowała całością gruntów objętych wnioskiem, a zatem T. B. objął posiadanie w tym samym zakresie.

Kierując się przedstawioną argumentacją i na podstawie powołanych przepisów prawa, Sąd orzekł jak w pkt 1 sentencji postanowienia, stwierdzając, iż T. B. nabył przez zasiedzenie z dniem 25.09.2018r. własność nieruchomości położonej w miejscowości P., gmina C., oznaczonej jako działka nr (...) o łącznej powierzchni 3,6700 ha, stanowiącej część nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Kaliszu Wydział VI Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), a także własność nieruchomości położonej w miejscowości P., gmina C., oznaczonej jako działka nr (...) o powierzchni 0,5500 ha nieposiadającej urządzonej księgi wieczystej.

Jednocześnie przedstawione rozważania doprowadziły Sąd do wniosku o konieczności nieuwzględnieniu wniosków J. K. (pkt 2 sentencji) oraz W. B. (1) (pkt 3 sentencji). Z przeprowadzonego postępowania dowodowego niezbicie wynika, iż M. C. (1) w dniu 25 września 1988r. definitywnie zrezygnowała z faktycznego władztwa nad nieruchomościami objętymi wnioskiem i woli ich posiadania, co potwierdzała także jej postawa na przestrzeni kolejnych 30 lat. Uczestniczka w zasadzie nigdy nie zachowywała się jak właściciel wskazanych gruntów. Z kolei uczestniczka W. B. (1) wyzbyła się posiadania nieruchomości położonych w P. przed upływem okresu niezbędnego do ich zasiedzenia, a posiadanie to objął wnioskodawca T. B..

W zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, wskazać należy, iż zgodnie z treścią art. 520 k.p.c., regulującego zasadę ponoszenia kosztów w postępowaniu nieprocesowym, każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (§ 1). Jeżeli jednak uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników (§ 2). Jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio, jeżeli uczestnik postępował niesumiennie lub oczywiście niewłaściwie (§ 3).

W postępowaniu nieprocesowym nie ma „pojedyńku” dwóch przeciwstawnych sobie stron, dlatego też nie można mówić o przegrywającym, który powinien zwrócić koszty postępowania wygrywającemu (por. art. 98 § 1 k.p.c.). Przeciwnie, z treści całego art. 520 wynika, że ustawodawca zakłada, że w zasadzie uczestnicy postępowania są w tym samym stopniu zainteresowani jego wynikiem, a orzeczenie sądu udziela ochrony prawnej każdemu uczestnikowi. Dlatego ten, kto poniósł koszty sądowe lub koszty zastępstwa procesowego nie uzyska zwrotu wydanych kwot od innego uczestnika, ale i nie jest obowiązany do zwracania kosztów poniesionych przez innego uczestnika.

Istotnie w przedmiotowej sprawie zachodziła sprzeczność interesów między wnioskodawcą z częścią uczestników. Powyższe w okolicznościach tej sprawy nie jest wystarczające jednak do obciążenia pozostałych obowiązkiem zwrotu kosztów poniesionych przez wnioskodawcę. Trzeba zwrócić uwagę na to, że koszty, które wyłożył wnioskodawca: opłata sądowa od wniosku, koszty zastępstwa procesowego, koszty dokonania ogłoszenia są związane wyłącznie z realizacją interesów wnioskodawcy i powstałyby, byłyby konieczne, niezależnie od tego jakie stanowisko procesowe zajęliby uczestnicy J. K. i Skarb Państwa

Z tego względu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w pkt 4 sentencji postanowienia Sąd oparł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Asesor sądowy Agata Serafin